

برداشت تجمعی گاز پارس جنوبی از ۱.۸ تریلیون مترمکعب گذشت

پیروز مارکتی با قطر هستیم گازی

مکان عملی سامانی

مشعل آبخا حافظی با روزهای باولاسی از گفتن مبلغ گازی به نفع کشور همسایه، تنها خیر خوش ۸ سال اخیر نیست؛ ایران بیروز مازان گازی با قطر است. حال دیگر تمامی آمار و ارقام و نمودارها به نفع برجم ماست؛ همچون مبلغی که به بخش ایرانی رونق می‌شود، آنگونه که حجم گاز غنی برداشت شده از ابتدای بهره‌برداری از میدان مشترک پارس جنوبی تا کنون با کسب رکوردی جدید در سال گذشته به بیش از ۱.۸ تریلیون مترمکعب رسیده است. مجموع میزان تولید گاز از این میدان مشترک پارس جنوبی از بدو بهره‌برداری تا پایان سال ۹۹ به رقم یک هزار و ۸۶۷ میلیارد مترمکعب رسیده است. همچنین از ابتدای توسعه تا کنون ۲.۲ میلیارد بشکه معیقات گازی از این میدان مشترک برداشت شده است. ارزش محصولات پارس جنوبی با سرمایه‌گذاری نزدیک به ۸ میلیارد دلار در این پهنه گازی، ۳۲۵ میلیارد دلار (با احتساب هر مترمکعب گاز غنی معادل ۱۸ سنت در سال ۹۶) بر آورده شده است. طبق گزارش شرکت نفت و گاز پارس، سهم ذخایر هیدروکربوری ایران از میدان مشترک گازی پارس جنوبی ۱۲ تریلیون مترمکعب است و ۱۸ میلیارد بشکه معیقات گازی در دسترس است. به وسعت ۳ هزار و ۷۰۰ کیلومتر مربع تخمین زده شده است. بررسی آبراههای بیروپه به روند توسعه و افزایش تولید گاز غنی در میدان مشترک پارس جنوبی نشان می‌دهد که تا پیش از آغاز به کار دولت یازدهم و در سال ۹۷، تعداد ۱۰ این میدان (فازهای ۱ تا ۱۰) بهره‌برداری از ۱۱ سکوی گازی (SPDA, SPDF, SPDT, SPDY, SPDI, SPDA, SPDA, SPDW, SPDE, SPDI) به ظرفیت روزانه هر یک ۲۸.۲ میلیون مترمکعب در مدار تولید قرار داشتند تا در مجموع، روزانه نزدیک به ۲۸۵ میلیون مترمکعب گاز از این میدان مشترک برداشت شود.

از دیگر سو، توسعه فازهای باقیمانده این میدان که قراردادهای آنها از سال ۸۹ تا ۹۴ منتهی شده بود و با میمکنان داخلی به کار فرمای شرکت نفت و گاز پارس خاتمه می‌شد، با اوج‌گیری تحریم‌ها گنبدی روند تأمین سرمایه‌مورد نیاز و افزایش ناگهانی هزینه‌های اجرا گنبدی، سفارشی گذاری و خرید قطعات و تجهیزات، محدودیت‌های زیرساخت‌های اجرایی کشور، سوءمدیریت در توزیع مناسب منابع مالی و عدم اولویت‌بندی، نعل بر برخی میمکنان و در نهایت بهرم خوردن زمانبندی اجرای پروژه‌ها با مشکلات جدی مواجه شده بود. در آن طرف این میدان مشترک نیز، کشور قطر با پیشی گرفتن از ایران، تولید روزانه خود را به میزان ۵۷۰ میلیون مترمکعب در روز رسانده و مازان گازی خلیج فارس با فاصله زیادی از ایران سبقت گرفته بود.

استراتژی مهم وزارت نفت در تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام

اهمیت برداشت از این ثروت خدادادی و سهم مشترک منابع هیدروکربوری در پهنه خلیج فارس، موجب شد تا پس از روی کار آمدن دولت یازدهم، وزارت نفت با نگاهی موشکافانه و ویژه روند تکمیل طرح‌های نیمه‌کاره میدان گازی پارس جنوبی، اپراتگری کرده و با وجود بایر جابجونی ترسیم‌ها و محدودیت‌های مالی، با بهره‌گیری موثر و کار آبروی این بخش بر برنامه بزرگی کسند، به طوری که ادامه توسعه بخش ایرانی بزرگترین میدان گازی جهان بر پایه این استدلال استوار شده که با اولویت‌گذاری و متمرکز کردن امکانات و ظرفیت‌های موجود موجود، فازهایی که علاوه بر نزدیکی به مرز قطر، از پیشرفت‌های فیزیکی بالاتری برخوردار بودند، در اولویت توسعه قرار گیرند. به این ترتیب در اولویت نخست، تکمیل فازهای ۱۲ و ۱۶ و در ادامه تکمیل فازهای ۱۷ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۱ در دستور کار شرکت نفت و گاز پارس قرار گرفت. بر پایه این سیاست‌گذاری و در نخستین اقدام، فاز ۱۲ پارس جنوبی که قرارداد توسعه آن در مرداد سال ۸۲ به امضا رسیده بود، در اولویت تکمیل قرار گرفت و تا ثبت ۱۵۰ میلیون نفر ساعت کار کرد در اسفند ۹۳ به بهره‌برداری رسید. ارزش محصولات تولیدی این فاز سالانه ۴.۵ میلیارد دلار بر آورده شده است. یک سال پس از این تاریخ و در بهمن سال ۹۴، فازهای ۱۵ و ۱۶ که توسعه آنها از آذر ۸۵ آغاز شده بود، با ثبت ۱۲ میلیون نفر ساعت کار کرد به بهره‌برداری رسمی رسید. ارزش محصولات این فاز سالانه ۳.۵ میلیارد دلار است که بر مبنای هر مترمکعب گاز غنی ۱۸ سنت در نخستین سال ۹۶ محاسبه شده است. همچنین با نخت انرژی کشور در نخستین سال ۹۶ شاهد یک رویداد مهم و فراموش‌نشانی بود که در نتیجه بزرگترین سرمایه‌گذاری تاریخ کشور رقم خورد. در ۲۷ فروردین این سال، فازهای ۱۷ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۱ در قالب ۳ مگا پروژه گازی و با سرمایه‌گذاری ۲۰ میلیارد دلار با حضور رئیس‌جمهوری و وزیر نفت به بهره‌برداری رسمی رسید. علاوه بر افزایش بهره‌برداری برداشت گاز نسبت به سال ۹۷، آزادی دین برینه ایران یعنی بر دستمبایی به ظرفیت برابر برداشت از میدان مشترک پارس جنوبی در مقابل کشور همسایه محقق شده و نمودار مثبت با قطر به جایگاهی برابر بعد از ۱۲ سال دست یابده از این نقطه به بعد، هدف‌گذاری شرکت نفت و گاز پارس به عنوان شرکت توسعه دهنده فازهای گازی پارس جنوبی، بر پیشی گرفتن از رقابت‌های معطوف شده، در ادامه این مسیر پرفراز و نشیب، تکمیل توسعه طرح‌های باقیمانده در اولویت بعدی قرار گرفت و با وجود همه مشکلات ناشی از فشارهای مضاعف تحریم، کمبود درآمدهای نفتی و محدودیت‌های بین‌المللی، دو طرح توسعه فازهای ۱۲ و ۲۲، ۲۳ و ۲۴ پارس جنوبی در اسفند سال ۹۷ به بهره‌برداری رسمی رسیدند. با توجه به اهمیت برداشت سهم ایران از میدان مشترک و محدودیت منابع مالی، در فاز ۲۴ نیز تمرکز جدی بر تکمیل بخش فراساحل صورت گرفت تا با افزایش گاز این موقعیت در ظرفیت‌های مالی بالاشناگه‌های دیگر پارس جنوبی، هدف اصلی

از طرح پیش از تکمیل بخش بالاشناگه محقق شود. به این ترتیب با تکمیل زنجیره‌های دریایی طرح‌های توسعه‌ای این میدان مشترک که دستمبایی به تولید گاز از بخش دریایی ۲۷ فاز پارس جنوبی محقق شده در حال حاضر فاز ۱۱ پارس جنوبی تنها طرح باقیمانده از بلوک ایرانی بزرگترین میدان گازی جهان است که حفاری عملیات آن آغاز شده و توسعه روند آن طی سال‌های آبی تکمیل می‌شود.

سبقت ایران از قطر در برداشت روزانه گاز از پارس جنوبی

با تکمیل اپر طرح‌های گازی پارس جنوبی (به جز فاز ۱۱) در فاصله سال‌های ۹۸ و ۹۹ با افزایش ظرفیت تولید روزانه ۴۱۸ میلیون مترمکعب گاز (۲۸ میلیون مترمکعب در سال ۹۵، ۹۲ میلیون مترمکعب در سال ۹۶، ۲۸۰ میلیون مترمکعب در سال ۹۷، ۴۵۰ میلیون مترمکعب در سال ۹۸) و ۹۶ میلیون مترمکعب در سال ۹۹) ایران با مترمکعب در سال ۹۷ و ۹۸ و ۶۵ میلیون مترمکعب در سال ۹۸) ایران با پشت سر گذاشتن میزان ظرفیت تولید روزانه ۲۰۰ میلیون مترمکعب گاز در نمودار رقابتی تولید گاز از قطر که سهمی دوبرابری از مالکیت بزرگترین مخزن گازی جهان نسبت به ایران دارد، پیشی گرفته است.

ایران با پشت سر گذاشتن

میزان ظرفیت تولید

روزانه

700

میلیون مترمکعب

گاز از قطر پیشی گرفت

تا سیاحت احداث شده پارس جنوبی در دوره‌های مختلف نگاهیه به فعالیت‌های اجرایی و تأسیسات احداث شده در بخش‌های بالاشناگه و فراساحل پارس جنوبی از ابتدای توسعه تا کنون نشان می‌دهد که در فاصله سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۲ تعداد ۵۴ حلقه چاه در این میدان حفاری شده است. همچنین ۵ سکوی بهره‌برداری در مدار تولید قرار گرفته و ۵۲ حلقه ۲۵ کیلومتر خط لوله دریایی برای انتقال گاز غنی در دریا به بالاشناگه‌های مستقر در خشکی نصب شده است. در فاصله این سال‌ها، ردیف بالاشناگه‌های نیز در سواحل استان و پهنه‌های مختلف شده است.

از سال ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۱ نیز در مجموع عملیات اجرایی ۵۲ حلقه چاه، ساخت، نصب و راه‌اندازی ۵ سکوی بهره‌برداری گاز، احداث ۵۱۵ کیلومتر خط لوله دریایی و ساخت ۱۰ ردیف بالاشناگه‌های دیگر به پایان رسیده است.

روند توسعه پارس جنوبی که از سال ۸۲ گذشته سرعت بیشتری به خود گرفته، موجب شد تا عملیات حفاری جاهه‌های تولیدی، نصب و احداث اسکواهای عظیم‌الجنبه دریایی، اجرا و نصب خط لوله زیر دریایی، ساخت واحدهای بالاشناگه‌های عظیم گازی و تأسیسات جانبی آن به صورت گسترده‌تری انجام آید. به طوری که در فاصله سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸، ۲۲۸ حلقه چاه در موقعیت بلوک‌های در حال توسعه این میدان مشترک حفر شد. همچنین ۲۶ سکوی دریایی، یک باب و وزن حدودی ۲۵۰۰ تن در آب‌های لیگتون خلیج فارس ساخته شده و بهره‌برداری رسیده است. در بخش خطوط لوله زیر دریایی نیز از اجرایی ۲ هزار و ۱۶۰ کیلومتر خط لوله در اعماق آب‌های خلیج فارس، بر کورد جدیدی در فعالیت‌های زیر دریایی پیشی ثبت شد.

در بخش خشکی نیز ۲۰ ردیف بالاشناگه‌های در مدار بهره‌برداری قرار گرفت تا زنجیره وسیعی از شبکه مصرف در کل کشور را از مصارف خانگی تا بخش‌های تجاری و صنایع نیروگاهی تحت پوشش قرار داده و تأمین کند.

برداشت تجمعی ۲۲۲ میلیارد مترمکعب گاز در سال ۹۹

بررسی رونق افزایشی میزان برداشت سالانه گاز از مخزن مشترک پارس جنوبی، حاکی از آن است که این میزان در سال ۸۱ و با بهره‌برداری از بالاشناگه‌های فازهای ۲ و ۳ تا ۱۲ میلیارد مترمکعب گاز آغاز شده است.

بر اساس اعلام رسمی معاونت تولید و عملیات شرکت نفت و گاز پارس، در سال ۹۲ ایران ۹۶ میلیون و ۳۷۲ مترمکعب گاز غنی از این میدان برداشت کرده است. با افزایش تعداد سکواهای بهره‌برداری از خلیج فارس، برداشت تجمعی گاز از این میدان پارس جنوبی در سال ۹۹ کسب رکوردی تازه نسبت به سال‌های پیشین، به بیش از ۲۲۲ میلیارد مترمکعب رسیده است. محصولات پارس جنوبی در این سال در مجموع ارزشی معادل ۴۰ میلیارد دلار دارد. در حال حاضر ۲۶ سکوی گازی در پهنه خلیج فارس در حال بهره‌برداری است.

علاوه بر موارد ذکر شده، سالانه ۲۴ میلیون تن محصولات جانبی از جمله هیدروکربورهای سنگین (۱۲ میلیون تن اتان، ۶ میلیون تن پروپان و ۴ میلیون تن بوتان) در بالاشناگه‌های گازی پارس جنوبی تولید می‌شود که نقش بسزایی در تکمیل زنجیره ارزش صنعت پتروشیمی ایفا می‌کند. میدان گازی پارس جنوبی به عنوان قطب انرژی کشور، دارای مزیت‌های آفرین متموم برای اقتصاد توسعه است. سهم بزرگترین کتون توسعه صنعتی و مونو پتروشیمی توسعه اقتصادی ایران محسوب می‌شود که علاوه بر تأمین خاکسترهای نفتی گاز کشور، می‌تواند با ایجاد صدها هزار شغل پایدار، سالانه دهها میلیارد دلار در آمد جدید کشور کند.